

René Descartes - streszczenie

Alquié o Kartezjuszu

Na podstawie: Ferdinand Alquié, *Kartezjusz*, wyd. PAX, Warszawa 1989.

Pierwsze oznaki metafizyki Kartezjusza można napotkać w „*Prawidle VIII*”, gdzie pisze: „*Niczego nie można poznać pierwaj od intelektu, ponieważ odeń zależy poznanie wszystkich innych rzeczy, a nie odwrotnie*”. <27> „*Kartezjusz dochodzi do wniosku, że jedynie matematyka jest prawdziwą nauką. [...] Zaskakuje go tylko to, że pewność nauk matematycznych nie rozciąga się na inne dziedziny*”. <28> W „*Prawidle IV*” pragnie odnaleźć uniwersalne reguły dające się stosować do innych rzeczy, aniżeli „*do rozwiązywania czczych zagadnień, którymi rachmistrzowie lub geometrzy zwykli się zabawiać podczas swej beczynności*” <28>. Uniwersalna matematyka jest dla niego uniwersalną epistemologią. „*Kartezjusz uważa, że starożytni posiadali pewne elementy tej wiedzy, ale że, jak się domyśla, ukryli je przez złośliwość czy chytrość*”. <28>

W 1637 wprowadza do matematyki x , y , z , x^2 , x^3 . <37> O ciałach (ludzkich, zwierzęcych) mówi: „*Automat oszukuje nas sprawiając na nas wrażenie, iż kryje w sobie byt prawdziwy, iż ma wolność, wewnętrzną, spontaniczność, własną celowość*”. <42>

Inspiracje Augustynem z Hippony

Antoine Arnauld stwierdza na temat „*Medytacji*” kartezjańskich: Istnieje ich istotny związek z myślą Augustyna zawartej w „*O wolnej woli*”: „*Powiedz mi, czy sam istniejesz? Może mając odpowiedzieć na to pytanie, boisz się pomyłki? Ale gdybyś nie istniał, z pewnością nie mógłbyś w ogóle mylić się*”.

Augustyn w „*De civitate Dei*” (XI, 26) stwierdza: „*Si enim fallor, sum. Nam qui non est, utique nec falli potest. Ac per hoc sum, si fallor. Quia ergo sum, si fallor, quomodo esse me fallor, quando certum est me esse, si fallor*”. („*Jeśli się łudzę, jestem. Bo kto nie jest, nie może dać się oszukać. I z tego właśnie powodu jestem, jeśli wątpię*”...)

O nieskończoności

„*Nie sądzę, abym pojmował nieskończoność jako pewną prawdziwą ideę; w moim rozumieniu jest ona tylko zaprzeczeniem skończoności*”¹.

1 Adolf Szołtysek, *Metafizyka Jedni*, s. 56.